

EDUCATIONAL MANAGEMENT IN THE ERA OF DIGITALIZATION: INNOVATIVE APPROACHES AND INTERNATIONAL PRACTICES

Gulnara Shahmuradova

Azerbaijan Republic Institute of Education,
Researcher at the Department of Theory and History of Education
E-mail: gulnara.shahmuradova@mail.ru
<https://orcid.org/0000-0003-1997-0317>

Abstract. The article examines innovative approaches applied to educational management in the modern era of digitalization, the opportunities offered by technology, and relevant international practices. It discusses key directions such as results-based decision-making driven by digitalization, democratic governance aligned with contemporary requirements, adaptive leadership skills, transparency, and sustainable, systematic, and continuous development. The study emphasizes the significant role of establishing a management system with these characteristics in enhancing the quality of teaching and promoting learning outcomes. Furthermore, the article addresses a range of critical issues, including digital accessibility, data security, risk balancing, analysis of international experiences, strengthening human resource capacity capable of making competitive, flexible, and innovative decisions, developing educational administrators with strong digital competencies, and the efficient and purposeful use of information and communication technologies. The article highlights that digitalization is not limited solely to the implementation of technological innovations; rather, it represents a comprehensive process that ensures the formation of an innovative, systematic, equitable, flexible, and adaptive management structure in education. These aspects are of great importance in aligning the education system with international standards, enabling agile responses to contemporary challenges, and ensuring transparent, structured, planned, and sustainable development.
Keywords: modern management, learning outcomes, digitalization, technological innovations, leadership, results-based decision-making, electronic resources, assessment.

DOI: 10.30546/2709-2488.4.2025.2035

To cite this article: Shahmuradova G. (2025). Educational management in the era of digitalization: innovative approaches and international practices. *Journal of Preschool and Primary Education*, Vol. 253, Issue IV, pp. 65-74.

Article history: received – 27.10.2025; accepted – 01.12.2025.

CC BY 4.0. Authors expressly acknowledge the authorship rights of their works and grant the journal the first publication right under the terms of the Creative Commons Attribution License International CC-BY, which allows the published work to be freely distributed to others, provided that the original authors are cited and the work is published in this journal.

**RƏQƏMSALLAŞMA DÖVRÜNDƏ TƏHSİLİN İDARƏ
OLUNMASI: INNOVATİV YANAŞMALAR VƏ
BEYNƏLXALQ TƏCRÜBƏLƏR**

Gülnarə Şahmuradova

Azərbaycan Respublikası Təhsil İnstitutunun
Təhsilin nəzəriyyəsi və tarixi şöbəsinin elmi işçisi
E-mail: gulnara.shahmuradova@mail.ru
<https://orcid.org/0000-0003-1997-0317>

Annotasiya. Məqalədə müasir rəqəmsallaşdırma dövründə təhsilin idarə olunmasında tətbiq edilən innovativ yanaşmalar, texnologiyanın imkanları və beynəlxalq təcrübələr təhlil olunur, rəqəmsallaşma nəticəyə əsaslanan qərarvermə, müasir tələblərə cavab verən demokratik idarəçilik, çevik liderlik bacarıqları, şəffaflıq, dayanıqlı, planlı və davamlı inkişaf kimi əsas istiqamətlər müzakirə edilir. Bu keyfiyyətlərə malik idarəetmə sisteminin formalaşdırılmasının təlimin keyfiyyətinə təsirində və təlim nailiyyətlərinin təşviqində mühüm əhəmiyyəti vurğulanır. Eyni zamanda məqalədə rəqəmsal əlçatanlıq, məlumat təhlükəsizliyi, risklərin balanslaşdırılması, beynəlxalq təcrübələrin təhlili, rəqabətəqabil, çevik və innovativ qərarlar qəbul edən kadr potensialının artırılması, rəqəmsal sərəfşələrə malik təhsil idarəçilərinin yetişdirilməsi, informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının imkanlarından səmərəli, məqsədyönlü istifadə kimi bir sıra məsələlər öz əksini tapır. Məqalədə qeyd olunur ki, rəqəmsallaşma yalnız texnoloji yeniliklərin tətbiqi ilə məhdudlaşmır, eyni zamanda təhsil idarəetməsində innovativ, sistemli, ədalətli, çevik və yeniliklərə adaptiv idarəetmə strukturunun formalaşmasını təmin edən kompleks bir proses kimi çıxış edir. Bütün bunlar təhsil sisteminin beynəlxalq standartlara uyğunlaşması, müasir çağırışlara çevik reaksiya verməsi, eləcə də onun şəffaf, sistemli, planlı və dayanıqlı inkişafının təmin olunması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Açar sözlər: müasir idarəetmə, təlim nəticələri, rəqəmsallaşma, texnoloji yeniliklər, liderlik, nəticə əsaslı qərarvermə, elektron resurs, qiymətləndirmə.

DOI: 10.30546/2709-2488.4.2025.2035

Məqaləyə istinad: Şahmuradova G. (2025). Rəqəmsallaşma dövründə təhsilin idarə olunması: innovativ yanaşmalar və beynəlxalq təcrübələr. «Məktəbəqədər və ibtidai təhsil», № 4 (253), səh. 65-74.

Məqalə tarixçəsi: göndərilib – 27.10.2025; qəbul edilib – 01.12.2025.

CC BY 4.0. Müəlliflər açıq şəkildə öz əsərlərinin müəlliflik hüquqlarını təsdiq edir və jurnala Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) lisenziyası çərçivəsində ilk nəşr hüququnu verirlər. Bu lisenziya, əsərin bu jurnalda yayımlandığı və orijinal müəlliflərə istinad edildiyi halda, onun sərbəst şəkildə digər şəxslər tərəfindən yayılmasına icazə verir.

Giriş / Introduction

Elmi araşdırmalar göstərir ki, müasir dövrdə rəqəmsallaşma digər sahələrdə olduğu kimi təhsil sahəsində də əhəmiyyətli yeniliklərin yaranmasına səbəb olmuşdur. Rəqəmsallaşmanın yaratdığı imkanlar və eyni zamanda ortaya çıxardığı yeni çağırışlar kontekstində innovativ idarəetmə yanaşmalarının tətbiqi zərurətə çevrilmişdir. Beynəlxalq təcrübələr göstərir ki, rəqəmsal texnologiyaların strateji integrasiyası təhsilin idarə olunmasında mühüm rol oynayır və bu sahədə yeni idarəetmə modellərinin formalaşmasına zəmin yaradır [Selwyn, N., 2016].

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyalarının sürətli inkişafı təhsilin idarə olunmasında ənənəvi yanaşmaların tamamilə yenilənməsini, müasir tələblərə, çağırışlara cavab verən idarəetmə modellərinin formalaşmasını vacib hesab edir. Çünki ənənəvi idarəetmə bu yeniliklərə uyğunlaşmaqda, adaptasiya olmaqda və dayanıqlıq baxımından çətinliklər yaşayır. Bu səbəbdən rəqəmsal uyğunlaşma, texnoloji inkişaf şəraitində təhsilin idarə olunmasında dayanıqlı, effektiv, çevik və sistemli idarəetmə modellərinin formalaşdırılması olduqca əhəmiyyətlidir.

XXI əsrdə süni intellektin, informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının sürətli inkişafı təhsilin idarə olunması istiqamətində yeni mərhələyə keçidi vacib hesab edir. Bu istiqamətdə müşahidə olunan sürətli inkişaf insan kapitalına diqqətin əhəmiyyətini daha da artırır. Həmçinin innovativ, texnoloji yüksəliş, qloballaşma dövrü informasiya mübadiləsinin formalaşması, beynəlxalq təcrübələr integrasiya, biliyə, təcrübəyə əsaslanan əmək bazarının tələbləri, rəqabətqabiliyyətli, çevik düşünən kadrların yetişməsi təhsil sisteminin yenilənməsini, inkişafını tələb edir. Belə ki, təhsil sisteminin bu tələblərə cavab verməsi və dayanıqlığın təmin olunması baxımından çeviklik, səmərəlilik, adekvatlıq, keyfiyyət və şəffaflıq prinsipləri mühüm əhəmiyyətə malikdir. Təhsil sisteminin dövrün tələblərinə adekvat və innovativ şəkildə cavab verməsi, həmçinin dayanıqlığının təmin olunması idarəetmə prosesində qərarların elmi əsaslara uyğun, ədalətli və çevik qəbulundan, effektiv və optimal iş şəraitinin yaradılmasından, təlim resurslarının bərabər paylanmasından və əlçatan olmasından birbaşa asılıdır.

Rəqəmsallaşma dövründə təhsil müəssisələrinin və idarəetmə orqanlarının gündəlik fəaliyyəti artıq rəqəmsal alətlər və platformalar vasitəsilə həyata keçirilir. Bu isə idarəetmənin səmərəliliyinin, dayanıqlığının, hesabatlılığının və şəffaflığının artırılmasına xidmət edir. Beləliklə, təhsilin idarə olunması sahəsində innovasiyaların tətbiqi yalnız əməliyyatların sadələşdirilməsinə deyil, həm də təhsil proseslərinin daha strateji və elmi əsaslarla təşkili üçün geniş imkanlar yaradır.

Tədqiqatın əsas məqsədi təhsil sisteminin idarə olunmasında rəqəmsal və in-

formasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiq imkanlarını öyrənmək, onların səmərəliliyini qiymətləndirmək, həmçinin müəllimlər və idarəedicilər üçün yaratdığı üstünlüklər və qarşıya çıxan çətinlikləri araşdırmaqdır.

Təhlillər göstərir ki, təhsilin rəqəmsallaşma dövründə idarə olunması yalnız texnoloji inkişafı məhdudlaşdırır, idarəetmə, strategiya və insan kapitalı baxımından da böyük əhəmiyyət kəsb edir. Eyni zamanda təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsində rəqəmsal idarəetmə infrastrukturunun etibarlı və davamlı olması, müəllim və idarəedicilərin rəqəmsal bacarıqlarının artırılması, eləcə də şəxsi və ümumi məlumatların təhlükəsizliyinin təmin edilməsi mühüm rol oynayır.

Problemin qoyuluşu

Innovativ yanaşmalar, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları, rəqəmsallaşma təhsilin idarə olunması istiqamətində müsbət və əhəmiyyətli imkanlar yaratmaqla yanaşı, eyni zamanda mühüm məsələlərin həllini də vacib edir. Belə ki, rəqəmsal idarəetmə mürəkkəb problemlərin də meydana gəlməsini çevik, dayanıqlı, rəqəbətcabılıyyətli, balanslı, şəffaf qərarların qəbulunu zəruri edir.

Təlim resurslarına əlçatanlığın təminatı, ənənəvi və müasir, rəqəmsal idarəetmə arasında qeyri-bərabərlik, uyğunsuzluq, təhsil idarəçilərinin, pedaqoji heyətin yeniliyə, texnologiyanın imkanlarına maraqlarının və rəqəmsal sərəfşələrinin qeyri-qənaətbəxş olması rəqəmsallaşma dövründə təhsilin innovativ idarə olunmasında qarşıya çıxan problemlər sırasına daxildir.

Həmçinin təhsilin rəqəmsal idarə olunmasında əsas diqqət olunması məqamlardan biri də istər şəxsi, istərsə də ümumi məlumatların təhlükəsizliyi və məxfiliyinin qorunmasıdır. Bu istiqamətdə qarşıya çıxan problemlərin həllində texnologiyanın imkanlarından səmərəli və məqsədyönlü istifadə, qabaqcıl təcrübələrin sistemli təhlili, əldə olunmuş nəticələrin effektiv tətbiqi rəqəmsal idarəetmənin həyata keçirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Tədqiqat metodologiyası

Tədqiqat zamanı, əsasən, nəzəri tədqiqat metodlarından istifadə edilmişdir. Eyni zamanda yerli və beynəlxalq elmi mənbələr, sənədlər, ədəbiyyat və məqalələr araşdırılmışdır. Bundan əlavə, rəqəmsallaşma dövründə təhsilin idarə olunmasında innovativ yanaşmalar və beynəlxalq təcrübələr, mövcud idarəçilik modelləri müqayisəli təhlil olunmuşdur.

Əsas hissə / Main part

XXI əsrdə texnologiyanın, süni intellektin sürətli inkişafı, qloballaşma və rəqəmsal bacarıqlar dövründə təhsilin idarə olunması strateji əhəmiyyət daşıyır. Bu gün müasir təhsil sisteminin idarə olunması effektivlik, texnoloji yanaşma, innovativ qərar qəbulətmə, planlı inkişaf, nəticələrin təhlil olunması və keyfiyyətə təsir edən

amillərin balanslaşdırılması, kollektiv iş, fərdi yanaşma kimi cəhətlərin qarşılıqlı vəhdətidir. Həmçinin təhsilin müasir idarə olunması ədalətlik, çeviklik, şəffaf-
lıq, keyfiyyət, şəxsiyyətyönlümlülük və nəticəyönlümlülük prinsiplərinə əsaslan-
malıdır [Təhsilin müasir idarə olunmasında innovativ yanaşmalar”, 2015]. Bu
idarəetmə anlayışı məktəb fəaliyyətinin planlaşdırılmasını, insan və tədris resurs-
larının idarə olunmasını, həmçinin tədris keyfiyyətinin monitorinqi və qiymətlən-
dirilməsini özündə birləşdirir. Oudur ki, təhsilin idarə olunmasının məqsəd, vəzifə
və mahiyyəti də dövrün tələblərinə uyğun şəkildə formalaşdırılmalıdır.

Məktəbin idarə olunması yalnız bir şəxsin fikirləri və qərarları ilə məhdudlaşmır,
bu proses məktəb mühitində fəaliyyət göstərən bütün maraqlı tərəflərin qarşılıqlı
əməkdaşlığını və sistemli yanaşmanı tələb edir.

Məktəbin idarəçiliyində aşağıda qeyd olunan faktorlar sistemli yanaşmanı vacib
hesab edir:

- məktəb rəhbərliyi;
- müəllim kollektivi;
- şagird və valideyn cəmiyyəti;
- nazirlik və yerli təhsil şöbələri;
- qeyri – hökumət təşkilatları;
- təhsilə maraqlı digər tərəfdaşlar, şirkətlər.

Təhsil idarəçiliyi bu sistemlər arasında effektiv əlaqələndirməni, məlumat
axınıni və qarşılıqlı məsuliyyəti təşkil etməlidir. Bununla yanaşı, təhsilin müa-
sir idarəçiliyi innovasiyalara, texnoloji yeniliklərə açıq olmalı, əmək bazarının
tələblərinə cavab verən, innovativ və adaptiv yanaşma nümayiş etdirən şəxsiyyət
formalaşdırılmalıdır.

Hər bir vəziyyətə, fəvqəladə hadisələrə çevik, səmərəli uyğunlaşmanın nə
dərəcədə əhəmiyyətli və vacib olması fikri pandemiya dövründə bir daha öz təs-
diqini tapdı. Pandemiya dövründə təhsil sistemi və məktəb kollektivi çətin sınaq-
lardan keçərək, dözümlülük nümayiş etdirdi. Belə ki, bu dövrdə tədris prosesinin
məktəb mühitində, sinif otaqlarında deyil, onlayn formada evdən, uzaqdan, dis-
tant idarəçiliyi mühüm əhəmiyyət kəsb etdi.

Onlayn təhsilə keçid tədrisdə geri qalmanın qarşısını almaq məqsədi daşımaq-
la yanaşı, eyni zamanda dözümlülüyn, çevik qərar qəbul etmənin, alternativ
həll yolları tapmağın nə qədər vacib olduğunu göstərdi. Qısa müddətdə strategi-
yaların yenilənməsi, resursların səmərəli bölüşdürülməsi və istifadəsi, rəqəmsal
bacarıqlar və texnoloji yeniliklərin inteqrasiyası, yeni metod və yanaşmaların tət-
biqi, nəticələrin təhlili və s. bu kimi faktorlar təhsil idarəçiliyində innovativ və
adaptiv yanaşmaların əhəmiyyətini, keyfiyyətə təsirini vurğulayır.

Təhsil sisteminin, məktəbin müasir idarəçiliyində “*Nəticəyə əsaslanan ya-
naşma*” (“Results-based management”) əsas prinsiplərdən biridir. Qısa və uzun-

müddətli məqsədlərin müəyyənləşdirilməsi, nailiyyətlərin mütəmadi monitorinqi və qiymətləndirilməsi, resurs bölgüsünün nəticələrə uyğun tənzimlənməsi nəticəyə əsaslanan idarəetmə modelini təşkil edən amillərdir. Bu model məktəbin, müəllimin fəaliyyətinin səmərəliliyini, keyfiyyətini, şagirdlərin nailiyyətlərini, ümumitəhsilin inkişafını qiymətləndirməyə imkan verir.

Məktəbin keyfiyyəti və nailiyyəti onun idarəçiliyindən çox asılıdır. Məktəb sistemi liderlik və idarəetmə bacarıqlarına malik olduqda, tədrisin keyfiyyəti yüksəlir və məktəb kollektivinin motivasiyası artır [Buş, T., 2011].

Odur ki, müasir təhsil və məktəb idarəçiliyi güclü liderlik bacarıqları tələb edir. Bu baxımdan, demokratik idarəetmə, adaptiv və çevik qərarvermə bacarığı olan lider modeli xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Belə ki, vizyon yaratmaq, kollektivlə paylaşmaq, innovasiyalara, texnoloji yeniliklərə, inkişafa, tərəqqiyə, dəyişikliyə açıq olmaq, onları təşviq etmək, təlimin keyfiyyətinə və şagird nailiyyətlərinə əhəmiyyətli təsir göstərən müsbət və motivasiyaedici mühit formalaşdırmaq, eləcə də qərar qəbul etmə prosesində avtoritar yanaşma deyil, demokratik mövqe nümayiş etdirmək müasir liderlik modelinin əsas göstəricilərini təşkil edir.

Təhsilin müasir, effektiv idarəetmə sisteminin qurulmasında qərarların verilməsi ilə yanaşı, əldə olunan nəticələr haqqında ictimaiyyət məlumatlandırılmalı, qəbul olunan qərarların nəticələri üzrə hesabatlılıq təqdim edilməlidir. Bu da liderlikdə və idarəçilikdə şəffaflığı, ictimai etimad və davamlılığını təmin edən əsas faktorlardandır. Təqdim olunan hesabatlılıq özündə daxili və xarici qiymətləndirmə sistemlərinin qurulması, akkreditasiya və audit proseslərinin tətbiqi, valideynlər və cəmiyyət üçün açıq statistik və analitik hesabatların paylaşılması kimi yanaşmaları birləşdirir.

Məktəbin müasir idarə olunmasında rəqəmsal texnologiyalar və elektron idarəetmə bacarıqlarının da olması mühüm və vacib şərtidir. Çünki rəqəmsallaşdırma, elektron resurslar, informasiya və kommunikasiya texnologiyalı müasir dövrdə, süni intellekt əsrində təhsilə inteqrasiyası təhsilin idarəedilməsində əsas istiqamətlərdən birinə çevrilmişdir [Chrome extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://timkon24.ndu.edu.az/media/reqemsalla%c5%9fma_2024.pdf].

Bunlar təhsilin, məktəbin idarə olunmasında, ümumiyyətlə, effektiv idarəçilikdə elektron jurnal və reyestr sistemləri vasitəsilə şagird nailiyyətlərinin real vaxtda izlənməsi, rəqəmsal analitik vasitələrlə statistik təhlillərin aparılması, süni intellektin tətbiqi ilə fərdi tədris yollarının təklif edilməsi kimi bir sıra üstünlüklər yaradır. Təhsilin, məktəbin idarə olunmasında elektron idarəetmə sistemləri operativliyi, çevikliyi, səmərəliliyi, şəffaflığı təmin edir. Bu istiqamətdə tətbiq olunan elektron resurslar, rəqəmsallaşdırma bir sıra funksiyaları özündə birləşdirir [chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://dera.ioe.ac.uk/

id/eprint/10491/3/A9RF934_Redacted.pdf].

- ✓ **Elektron məktəb platformaları (e-school systems).** Bu platformalar müəlimə və məktəb rəhbərliyinə şagirdlərin məlumatlarının saxlanması, dəvamiyyətin, nailiyyətlərin qeydiyyatı, dərs cədvəllərinin və qiymətlərin avtomatlaşdırılması imkanını yaradır [Elektron məktəb platformaları].
- ✓ **Təhsil idarəetmə informasiya sistemləri (EMIS – Education Management Information System).** Bu sistemlər təhsil müəssisələrinin ümumi fəaliyyət göstəricilərinin toplanması, təhlili və nazirlik səviyyəsində idarə olunmasına xidmət edir [Education Management Information System (EMIS), 2022].
- ✓ **Öyrənmə idarəetmə sistemləri (LMS – Learning Management Systems).** Bu sistemlər Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams kimi platformalar vasitəsilə dərslərin təşkili və şagird-müəllim əlaqəsinin rəqəmsallaşdırılmasını təmin edir [Mourshed, M., Chijioke, C., & Barber, M., 2010].

Müasir təhsilin, məktəbin idarədilməsində tətbiq olunan elektron idarəetmə təhsil sistemində bir sıra müsbət dəyişikliklər yaradır, inkişafı təşviq edir. Odur ki, rəqəmsal idarəetmənin aşağıdakı üstünlüklərini qeyd etmək olar:

- **operativlik və çeviklik** (daha sürətli şəkildə qərarvermə və resursların vaxtında yönləndirilməsi);
- **şəffaflıq və hesabatlılıq** (ictimaiyyətə açıq məlumat bazaları, avtomatlaşdırılmış hesabat sistemləri vasitəsilə arzuolunmaz halların və bütün növ risklərin azaldılması);
- **məlumatlara əsaslanan qərarvermə** (toplanan məlumatlar əsasında təhlillər aparmaqla obyektiv, ədalətli və nəticəyə əsaslanan qərarlar qəbul etmək imkanı);
- **resursların optimallaşdırılması** (büdcə, material-texniki təminatın daha məqsədyönlü planlaşdırılması və resurslara əlçatanlığın təmin olunması [World Bank., 2020].

Təhsil sistemləri XXI əsrin qloballaşan şəraitində elektron resursların, texnologiyaların və rəqəmsallaşdırmanın üstünlüklərinə daha çox pandemiya dövründə şahid oldu. Məhz həmin dövrdə təhsilin dayanıqlığını, davamlılığını texnologiya və elektron resurslar təmin etdi. Son illərdə təhsil sistemlərinin, məktəbin idarə olunmasında elektron resurslardan, texnologiyanın imkanlarından, rəqəmsallaşdırmadan daha geniş istifadə olunması davam və inkişaf etdirilir.

Azərbaycan təhsil sistemində və təhsilin idarə olunmasında rəqəmsallaşdırma, elektronlaşdırma sahəsində olduqca əhəmiyyətli işlər görülür. Rəqəmsallaşdırma sahəsində görülən işlər sırasında *“Elektron məktəb” layihəsini, Təhsil Nazirliyinin EMIS bazasını, Pandemiya dövründə “Virtual məktəb”* və digər platformaları qeyd edə bilərik [Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi., 2022].

Aparılan tədqiqatlar göstərir ki, təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, şəffaf

idarəetmənin təmin olunması və strateji, çevik, dayanıqlı inkişaf planlarının daha səmərəli icrası üçün əsas alətlər hesab edilən rəqəmsallaşdırmanın, elektron resursların, texnologiyaların üstünlükləri ilə yanaşı, rəqəmsal idarəetmədə mövcud bir sıra problemlərə aşağıda qeyd olunanlar da daxildir:

- regionlar arasında ***rəqəmsal bərabərsizlik*** və texnoloji infrastrukturun qeyri-bərabərliyi;
- müəllim və rəhbər heyətin ***rəqəmsal savadlılıq səviyyəsinin*** qeyri-kafi olması;
- ***kibertəhlükəsizlik*** və şəxsi məlumatların qorunması ilə bağlı məsələlər;
- rəqəmsallaşdırmanın, avtomatlaşdırmanın bəzi hallarda ***pedaqoji qərarlara və təlim nəticələrinin keyfiyyətinə təsiri***.

Nəticə / Conclusion

Qeyd etmək lazımdır ki, beynəlxalq və qabaqcıl təcrübələr əsasında təhsilin, məktəbin idarə olunması təhsil müəssisələrinin fəaliyyətinin səmərəliliyini və təlim nailiyyətlərini artırmaq, cəmiyyəti təhsilin inkişafına təşviq etmək, təhsilə töhfə vermək məqsədi daşıyır.

Müasir təhsil idarəçiliyində şəffaflıq, hesabatlılıq, yeniliklərə açıq olmaq, nəticəyə əsaslanan qərarlar qəbul etmək, demokratik, çevik və adaptiv liderlik bacarıqlarına və səriştəsinə malik olmaq olduqca vacib şərtlərdəndir. Çünki bu, təhsil sisteminin davamlı inkişafı, qarşılıqlı inam və etimadın formalaşması, kollektiv münasibətlərin inkişafı, təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, nəticəyönümlü və inklüziv mühitin yaradılması, təhsilə maraqlı tərəflərin fəal əməkdaşlığını təmin və təşviq etmək baxımından zəruridir.

Tədqiqat zamanı əldə edilən nəticələri aşağıdakı kimi ümumiləşdirmək olar:

- Rəqəmsal texnologiyalar təhsilin idarə olunmasında səmərəliliyi artırır.
- Təhsilin innovativ, şəffaf və çevik idarə olunmasında rəqəmsal texnologiyalarla yanaşı, normativ-hüquqi baza, yeniliklərə, müasir çağırışlara cavab verən, çevik düşünən, qərar qəbul etməyi bacaran kadr potensialı vacibdir.
- İdarəetmə strategiyaları rəqəmsallaşma dövründə təhsilin dayanıqlılığını, sistemli və planlı olmasını, hesabatlılığını, qərar qəbulunda şəffaflığı təmin edir.

Nəticələrə əsaslanaraq rəqəmsal dövrdə təhsilin idarə olunmasına dair bir neçə təklifi də qeyd etmək olar:

- idarəçilər və müəllimlərin rəqəmsal bilik və bacarıqlarını artırmaq, təkmilləşdirmək üçün rəqəmsal savadlılıq proqramları təşkil etmək və davamlı təlimlər keçirmək;
- beynəlxalq təcrübələrə, əsasən, rəqəmsal idarəetmə zamanı şəxsi məlumatların işlənməsində təhlükəsizliyə və etibarlılığa üstünlük vermək;

- məktəbdaxili monitoring və qiymətləndirmə mexanizmlərinin rəqəmsal texnologiyalarının imkanlarından bəhrələnmək və nəticələrin təhlili ilə idarəetməyə inteqrasiyası etmək;
- rəqəmsal bərabərliyin təmin olunması üçün regionlar üzrə texniki infrastruktur, rəqəmsal keçidi inkişaf etdirmək və dayanıqlı, sistemli, bərabər imkanlar yaratmaq.

Beləliklə, təhsilin rəqəmsallaşma dövründə idarə olunmasında beynəlxalq təcrübəyə əsaslanaraq, müasir yanaşmalar və yerli amillər nəzərə alınaraq strukturlaşmış, sistemli, planlı, şəffaf və davamlı siyasət həyata keçirilməlidir. Bu, təhsil sistemlərinin dayanıqlığını təmin etmək üçün, eyni zamanda texnoloji inkişafı yanaşı, idarəetmə, strategiya və insan kapitalı baxımından olduqca mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Məqalənin aktuallığı. Texnoloji yeniliklərin, dəyişikliklərin durmadan artdığı rəqəmsallaşma dövründə təhsilin idarə olunması məsələsi mühüm aktuallıq kəsb edir. Çünki təhsilin idarə olunması yalnız texniki deyil, eyni zamanda strateji əhəmiyyət daşıyaraq, dayanıqlıq, rəqabət və adaptiv qabiliyyətləri də müəyyən edir.

Məqalənin elmi yeniliyi. Rəqəmsallaşma dövründə təhsilin idarə olunmasında innovativ yanaşmaların təhlili, beynəlxalq qabaqcıl təcrübələrin araşdırılması, onların təhsilin və idarəetmənin inkişafına təşviq etməsi imkanları məqalənin elmi yeniliyini əhatə edir.

Məqalənin praktik əhəmiyyəti. Məqalə təhsil sahəsində çalışan siyasətçilər, təhsil menecerləri, ekspertlər, idarəçilər, mütəxəssislər, bu istiqamətdə araşdırmalar aparan elmi işçilər, gənc tədqiqatçılar, müəllimlər üçün faydalı mənbə rolunu oynayır. Eyni zamanda məqalə təhsilin idarə olunması ixtisası üzrə təhsil alan tələbələrin aparılan tədqiqatlardan yararlanması baxımından da əhəmiyyətli hesab olunur.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat / References

1. Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Naxçıvan Dövlət Universiteti “Təhsildə inkişaf mərhələləri: rəqəmsallaşdırma və perspektivlər” II Respublika elmi konfransının materialları. Chrome extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://timkon24.ndu.edu.az/media/reqemsalla%c5%9fma_2024.pdf
2. Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi. (2022). Təhsildə rəqəmsallaşma konsepsiyası. <https://edu.gov.az>
3. Bush, T. (2011). Theories of educational leadership and management (4th ed.). London: SAGE Publications. <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=3109410>
4. Education Management Information System (EMIS). (2022) <https://synesisitltd.com/education-management-information-system/>
5. Elektron məktəb platformaları. <https://digital.edu.az/>
6. The impact of digital technology A review of the evidence of the impact of digital technologies on formal education. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dera.ioe.ac.uk/id/eprint/10491/3/A9RF934_Redacted.pdf
7. “Təhsilin müasir idarə olunmasında innovativ yanaşmalar”. (2015). Azərbaycan Müəllimi. http://www.anl.az/down/meqale/az_muellimi/2015/aprel/431377.htm
8. Mourshed, M., Chijioke, C., Barber, M. (2010). How the world’s most improved school systems keep getting better. McKinsey & Company. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/industries/public
9. Selwyn, N. (2016). Education and Technology: Key Issues and Debates. Bloomsbury Publishing. <https://ru.scribd.com/document/660208553/Education-and-Technology-Key-Issues-and-Debates>
10. World Bank. (2020). Reimagining Human Connections: Technology & Innovation in Education at the World bank. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://documents1.worldbank.org/curated/en/829491606860379513/pdf/Reimagining-Human-Connections-Technology-and-Innovation-in-Education-at-the-World-Bank.pdf